

УДК 004./528.4/332.3

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ГІС ДЛЯ ОБ'ЄДНАНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

ст. IV курсу ЗВК Кружеля А., науковий керівник Пересоляк Р.В.

Запровадження ГІС на місцевих рівнях є перспективним напрямком для розвитку в контексті процесу децентралізації. З кожним роком об'єднані територіальні громади запроваджують ГІС для власних потреб, які містить просторову та атрибутивну інформацію про об'єкти.

Ключові слова: геоінформаційні системи, об'єднана територіальна громада.

Постановка проблеми

Сучасні потреби потребують сучасних рішень, збір даних на паперових носіях, недофінансування робіт по створенню топографо-геодезичної та картографічної основи сповільнюють розвиток муніципальних систем. Об'єднання громад може стати трампліном для впровадження геоінформаційних систем на базових рівнях.

Аналіз останніх досліджень та публікацій

Тема використання ГІС для муніципальних систем не є новою, проте в Україні вона ще перебуває на стадії розвитку.

В публікації [1] автори розглядають що таке ГІС, яке програмне та технічне забезпечення потребується для їх створення та підтримання в робочому стані, а також для яких цілей ОТГ можуть застосовуватися, зокрема для моделювання оцінки екологічного стану, управління та аналізу оцінки земельного стану, планування містобудування, планування та управління транспортом, підготовки та реагування на катастрофи та багато інших. Автори наводять статистику, яка відображає позитивний ефект від впровадження ГІС: Дентон, Техас, зменшив на 60% обробку даних вручну і на 15% прискорив реагування на аварійні ситуації; місто Фонтана, Каліфорнія, щорічно заощаджує \$200 000 на зрошенні міських ландшафтів, уникаючи необґрунтованого витрачання води. Можна зауважити, що використання ГІС для вирішення задач, що повстають перед органами місцевого самоврядування, матиме в майбутньому позитивний екологічний, економічний ефект та може підвищити безпеку містян і інвестиційну привабливість території.

Белявцева В.В. в своїй дисертації вивчає методологію та інструментарій управління інноваційним розвитком регіону, в якій ГІС виступають інструментом для вирішення управлінських проблем [2].

В статті [3] автори наголошують на тому, що процеси децентралізації державного управління в Україні зможуть дати очікуваний ефект лише у випадку формування ефективної системи стратегічного управління на рівні об'єднаних громад. Також вони наводять приклади успішного впровадження ГІС на місцевих рівнях, серед яких «(ГІС) управління територіями в Ужгородському районі»

Вступ

Перехід від нарощування виробництва будь-якою ціною, екстенсивне використання земель без погляду в майбутнє замінюються засадами сталого розвитку на всіх рівнях та сферах діяльності.

Адміністративна реформа сприймається суспільством як спосіб передання повноважень та фінансових ресурсів органам місцевого самоврядування. Однак, сталий розвиток територій забезпечити неможливо без розуміння територіальними громадами шляхів розвитку у стратегічній перспективі та уміння перетворювати стратегічні плани у конкретні проекти, що розробляються і реалізуються за сучасними стандартами проектного менеджменту. Використання ГІС для прийняття проектних рішень, може знизити економічні затрати, та навіть збільшити бюджет громад.

Виклад основного матеріалу

Не останньою темою в українському суспільстві є адміністративна реформа, яка супроводжується утворенням об'єднаних територіальних громад (ОТГ). На реформу покладають значні сподівання. Оскільки, виникає багато питань щодо втілення реформи, а саме: шляхи, кроки та ініціативи на місцях, підвищення ефективності управління територією. Бо саме це є головною метою реформи. Головний з механізмів її впровадження є геоінформаційні технології. В даній статті розглянемо необхідність їх впровадження та переваги і сфери застосування.

Мова йде про активне використання геоінформаційних систем (ГІС) для раціонального використання земельних ресурсів і більш тісному впровадженню землеустрою на територіях ОТГ. ГІС – це система, що забезпечує збір, зберігання, аналіз та обробку інформації, що має атрибутивний, а саме головне просторовий характер. Оскільки для об'єднаної територіальної громади важливим аспектом є наявність таких компонентів: необхідних ресурсів, достатньої кількості робочих місць, належної інфраструктури тощо. Принцип доступності до ресурсів та соціальних благ є основою об'єднання. Всі ресурси мають певний територіальний поділ. Вони формують певні осередки, які беруть участь у формуванні меж ОТГ. Після утворення громади, першочерговим завданням є аналіз можливостей розвитку, аналіз видів, кількості, розташування ресурсів, аналіз об'єктів інфраструктури. Наслідком аналізу має бути покращення рівня життя громадян у даній ОТГ. Геоінформаційна система відіграє головну роль у вирішенні даних проблем.

Оскільки ГІС є інформаційно-аналітичною системою, що має в основі базу даних та засоби картографічної візуалізації, то найпростішим способом її використання є візуальний аналіз, результатом якого є співставлення об'єктів з метою виявлення взаємозалежностей між ними. Дані можуть бути найрізноманітнішими: про ресурси, промисловість, транспорт, екологічні та будівельні обмеження, інформація про землевласників і характер використання земель, демографічні та соціологічні дані, а саме головне – матеріали містобудівної документації. Доцільність створення нових об'єктів з метою покращення розвитку інфраструктури є наслідком проведення такого аналізу. Також ГІС застосовують в управлінні активами громади та сприянню

веденню електронного документообігу. Геоінформаційне середовище може забезпечити зберігання паспортів земельних ділянок або окремих об'єктів в єдиній системі, проводити оцінку земель і мінімізувати витрати, забезпечувати видачу кадастрових довідок і дозволів різного роду. ГІС володіє можливістю обміну даними між різними структурами забезпечивши таким чином отримання оперативної інформації щодо різних потреб громади.

ГІС – це перший крок на шляху до підвищення ефективності управління територією та побудови сучасного інформаційного суспільства, а найважливішою ознакою руху в цьому напрямку є зростаючий інтерес до відповідних продуктів серед керівників усіх рівнів.

Одним з таких продуктів є геоінформаційна система містобудівного кадастру «Кадастр-М». Особливостями системи є інформаційно-аналітичне забезпечення містобудівної діяльності, територіального планування та ефективного управління господарським комплексом регіону.

ГІС «Кадастр-М» забезпечує вирішення наступних завдань:

- Зберігання і використання геопросторових даних про територію, екологічні та геологічні умови, культурно-побутове та інженерне забезпечення, інформацію про ресурси, тощо.
- Організація доступу до ресурсів містобудівного кадастру суб'єктам містобудівної діяльності з використанням мережі «Інтернет».
- Підвищення ефективності виробничого процесу та автоматизація процесів введення, зберігання та обробки інформації.
- Формування електронних документів на основі інформаційних ресурсів.
- Допомога в прийнятті рішень на основі використання методів просторового аналізу та моделювання.
- Створення умов та можливостей подальшого розвитку ОТГ.

На сьогоднішній день елементи ГІС «Кадастр-М» або геоінформаційні веб-портали на даній програмній платформі вже розгорнуто у Полтавській, Донецькій, Одеській, Дніпропетровській, Харківській областях; у Чернівецькій області – в режимі тестування; а також у містах Київ, Суми, Одеса, Харків, Дніпро, Херсон, Маріуполь, Жовті Води, Новоград-Волинський.

Висновок

Застосування геоінформаційних систем є ефективним на всіх адміністративних рівнях, бо за їх допомогою можна вирішувати широке коло задач. За сприяння ГІС, нові адміністративні утворення розвиватимуться за новими законами, із розробкою сучасної планувальної документації, збільшенням фінансової свободи і вибором принципів будування комфортних для життя умов. Саме в таких осередках, де люди усвідомлюють відповідальність за майбутнє, наявне місце впровадження інноваційних рішень, серед яких наймасивніше місце займуть геоінформаційні системи.

Список використаних джерел

1. Липський В. к.т.н., «ГІС, як інструмент управління територіями. Застосування сучасних комп'ютерних технологій в просторовому плануванні ОТГ»//доц., заступник гендиректора Мальцев С. Начальник відділу /– [Електронне джерело]. – [Режим доступу]: <https://hromady.org/wp-content/uploads/2020/01/%D0%93%D0%86%D0%.pdf>
2. Белявцева В.В. Дисертація «Методологія та інструментарій управління інноваційним розвитком регіону» – [Електронне джерело]. – [Режим доступу]: https://radaecon.kname.edu.ua/images/Dis/dis_Beliavtseva_1.pdf
3. Костюкевич Р.М. Проектне управління в системі стратегічного планування об'єднаних територіальних громад /Мандзюк О.М./ Національний університет водного господарства та природокористування/– [Електронне джерело]. – [Режим доступу]: file:///D:/%D0%A0%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D1%82%D0%B0/%D0%A4%D0%BE%D1%82%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%BC%D0%B5%D1%82%D1%80%D1%96%D1%8F%203%20%D0%BA%D1%83%D1%80%D1%81/Urss_2016_26_12.pdf
4. Васильченко Г. Планування розвитку територіальних громад. Навчальний посібник для посадових осіб місцевого самоврядування / Г. Васильченко, І. Парасюк, Н. Єременко / Асоціація міст України – К., ТОВ «ПІДПРИЄМСТВО «ВІ ЕН ЕЙ», 2015. – 256 с.